

Retrat sentimental d'una generació a perdre: Raquel, Elisenda i Xavier

El món als disset

Més enllà de retrats pretesament globalitzadors, més a prop del calidoscopi intractable dels joves d'avui, EL TEMPS ha resseguit el perfil –discret i sensible– de tres joves músics catalans que, camí d'una glòria hipotecada, deixen enrere l'adolescència.

Aquesta no pot ser una història de *bollycaos* i *tigretons*. No li ho digueu a la Raquel, potser riuria, però afegiria: "Al primer que m'ho digui li foto un bon clatellot". A ells, sens dubte, no els fa cap gràcia aquesta terminologia. Ni els correspon, segurament. Tenen tots tres disset anys, però no devoren el rap de *MC Hammer*, sinó que més aviat el detesten. Se'ls enfot, vaja. No interpreta ningú a la seva edat Bach o Mozart en una orquestra professional com ells ho fan. Perquè aquesta, i no cap altra, és la passió que els consumeix. La música clàssica. Una passió civilitzada, sens dubte: "Si ens guanyéssim la vida tocant, ens podríem muntar uns pis amb gent com nosaltres, músics que haguessin d'estudiar, que entenguessin les nostres *neures*...". A la Raquel –cabells arrissats i un somriure murri– els ulls li fugen cap a un futur sense peatges, on no li toqués guanyar-se una setmanada extra fent de cangur ni hi hagués COU, selectivitats i tot allò que el sistema (escolar, almenys) imposa als adolescents.

En els trets secs de l'Elisenda, l'amiga central d'aquest triangle, s'hi endevina una convicció d'interpret encara poruga. I una consciència prou clara que aquest mateix sistema té les seves minories sensibilitzades: "De petita anava al Palau de la Música perquè hi teníem abonament. A més, el pare havia tocat el banjo en el *Grup de Tres*, un d'aquells conjunts de la Nova Cançó i sempre hem escoltat tota mena de discos". I, abans dels deu anys, tots dos havien descobert les virtuts dels instruments –els violins que, de petita, fascinaven la Raquel– i el Xavier convertia la veu en una obra d'art. ¿Recordeu l'Escolania de Montserrat?

HISTÒRIES DE MONTSERRAT

En tot trajecte personal hi ha punts i a part. En Xavier el va fer molt d'hora. La

Una generació encara per perdre.

tradició musical, la vinculació familiar amb Montserrat i una opció només personal –"em va agafar per ser escolà"– van portar-lo a compartir quatre anys de la seva vida entre les parets austeres d'aquest monestir benedictí. Un món al marge del món. I un record ambivalent: mossens com perassos de coto-fluix, un director –Irineu Sagarra– sever però humà i nens que no van oblidar les crueltats malgrat els càntics angelicals. "Però si tornés a nàixer faria el mateix". Després de vuitè, acabaria a l'Escola de Música dels germans Claret, però a l'es-

patlla s'hi enduria el bagatge d'un dels millors cors infantils d'Europa i alguns amics imprescindibles. També, la tranquil·litat dels pares de les seves amigues que –deixant-les a mans d'un ex-escolà– no podien, és clar, concebre cap infracció dels deu manaments. A part, potser de la cigarreta, un vici d'aquells que es fa del tot perdonable a un noi que compagina violí, piano i tercer de BUP i que, de gran, vol ser director d'orquestra. Potser ho aconsegueixi. La Raquel –"¡Tu ets un geni!"– no ho dubta tampoc.

TOT UN PATRIMONI

Els dubtes són el patrimoni silenciós de l'Elisenda. Mentre li caces al vol un somriure de tímidesa, retrobes la impossibilitat de les paraules. O la seva inutilitat. No parla perquè té massa a dir. Just al contrari de la Raquel, que parla per dir ben poc. I no sols perquè la seva mare mare podria llegir-ho sinó perquè els petits secrets del seu estiu no els revelava davant de la cassette. Durant la canícula, l'Elisenda es passejava per Salsburg i Viena acomiadant, amb tota la classe de

cial". Va fer-hi, per tant, un amic *especial*. 7 o 8 dies. 6 o 7 nits. O "una mena de *rotllo*". Un noi, català, i unes converses transcendents a la llum de la lluna. El Xavier ho teoritzava: "Els cursos aquests d'estiu serveixen per conèixer gent i hi ha gent que fa goig". Bones o dolentes, ell és l'home de les sentències. Per això, remata amb una sola frase les exaltacions fraternals de l'Elisenda i la Raquel: una amistat collonuda, genial, especial és aquella en què congenies tant que abans que diguis alguna cosa, l'altre ja sap què diràs.

les abraçades efusives de la Raquel: en ella, l'Elisenda hi busca la descàrrega d'energia, un porta-avions en un mar picat que li traspassi –sempre, com el millor caixer automàtic– un suplement imprescindible de força. Fins que no li calgui ja per res més. L'any que ve, estan decidides a córrer Holanda amb bicicleta per passar-s'ho tan bé com l'estiu passat al delta de l'Ebre. El pensament de la Raquel no està per gaires brocs: "¡Hem de fer-ho!". I l'Elisenda assenteix.

DES DE LA BARRERA

Hi ha, en tot plegat, la història de la no-història. D'unes famílies amb cultura i sensibilitat. D'alguns germans petits i una mica pesats. D'una colla d'amics que van començar junts a la mateixa orquestra i, des d'aquell primer contacte, ha compartit molts viatges per Europa, dues *colònies* a Montblanc o la rutina –temible i anhelada– de l'assaig de dissabte a la tarda. Quatre hores viscudes intensament i el sopar posterior, sempre repetint el ritual d'una nit on tot és possible però res no és perillós. L'alquímia perfecta de tot un equip que –contracorrent– es troba "en perfecta harmonia". I ja ho saben que és ben estrany però no hi fan escarafalls. Tot és refotudament natural: la festa de cap d'any a la sagristia d'una església de Badalona. Xampany, quatre mirades, descontrol i aquell punt on passen certes coses però que no són mai prou importants com perquè res canviï.

Tant hi fa que quan portaven calça curta l'Elisenda hagués somiat ser actriu, o que el Xavier hagués volgut convertir-se en director de cinema –¿us imagineu la pel·lícula?– i no compta tampoc què hauria fet la Raquel si s'hagués dedicat a la gimnàstica. Als catorze anys, es van descobrir un fil comú, un entramat on s'unien anys de solfeig, de castigar-se les puntes dels dits per extraure un soroll digne d'un tros de fusta preciosa, de concerts que anaven fent pòsit. Totes les hores i totes les músiques no sols van convertir-se en una orquestra, van fer realitat una colla que, almenys, no tenia per què preguntar-se –ni als catorze, ni als quinze, ni als setze, ni als disset anys– el sentit de l'existència.

No hi ha secrets. Però les campanes de vidre també esclaten en mil bocins. Un llibre de Tagore –sempre Tagore– serveix per muntar la versió kumbaijana del club dels poetes morts. Parlen d'amor,

C PUERTOLAS

COU, l'escola de Badalona on havia fet el cicle de batxillerat musical, mentre robava gots als bars i es feien la foto conjunta. Després recalava a Cullera, a casa d'uns amics valencians, per desobrir-hi (lleugerament consternada) que el sol podia sortir en plena marxa nocturna.

Però la Raquel anava a Occitània per fer un curs de violí –"on no val fer res de violí", puntualitza l'Elisenda– a un castell medieval regentat per un grup de letons. Entre els contraforts i les velles muralles, la Raquel hi va viure *una certa història*: "Coses guapes, coses espe-

No és cap altre el pont que s'ha teixit entre l'Elisenda i el Xavier, al marge –en certa manera– de la diplomàtica simpatia que traspua la Raquel. A l'agost, quan el Xavier baixava de l'estiu a Lluçanès per anar a classes de piano, passava a veure l'Elisenda i solia quedar-se a dinar a casa dels seus pares. Però una bona amiga és una amant frustrada per les circumstàncies, una veritable penyora d'amor desinteressat i en Xavier va trobar en les incerteses de l'Elisenda un espai on comunicar-hi les seves. Al revés del que l'Elisenda cerca en

Ni sexe, ni droga, ni gaire rock and roll...

© PUERTOLAS

parlen de sexe i surten paraules gastades. La Raquel descobreix que "es pot estimar de moltes maneres, una mare, una amiga, un paio". No és, però, temporada de prínceps blaus. Això diuen. El Xavier juga a l'estoïcisme. L'únic poema que ha escrit el va dedicar a una noia de l'Escola de Música. Però, "no podia ser, i ja està". Tot es relativitza. I passa millor. La Raquel va sortir set mesos amb un noi. Però aclareix: "Tot just començar ja saps que s'ha d'acabar. És un enamorament temporal". No, no ho saps. Has d'arribar al sexe i els llocs comuns s'arruïnen sols. Res de "hi ha molts tipus de sexe", que sentència la Raquel. No és fins al final de la conversa, sota els porxos del Glaciari, que l'Elisenda retorna al present, alça els ulls i, amb cert tremolor ho deixa anar: "Jo sí que estic acomplexada i encara no he trobat ningú en qui pugui confiar per llançar-m'hi". No dirà res més.

Quan tres joves no es droguen més que amb tabac, quan encara no s'han trobat trinxats per un amor que mereixi llançar-se per un penya-segat, quan encara no han omplert paper blanc amb metàfores barates vol dir només que el rellotge va amb un cert retard però acaba, sempre, per marcar l'hora. Amb llicència de Pessoa, "només els homes que no han escrit cartes d'amor són homes ridículs".

Oriol Malló

Tres joves i un país que ells no faran

Onze de setembre? Costa fer memòria perquè, sobretot, parlem d'un dia de festa. Només el Xavier —que té alguns germans "nacionalistes"— ha participat una vegada en una manifestació pacifista durant la guerra del Golf. De la mateixa guerra, la Raquel va fastiguejar-se'n el dia que va llegir que el cormoran empestat de petroli —i que tant l'havia *frapat* per televisió— no era del golf Pèrsic, sinó del golf d'Alaska. I de totes les guerres, l'Elisenda es limita a prescindir-se. Ni desintegració de l'URSS, ni conflictes a l'ex-Iugoslàvia. "Nosaltres no som les repúbliques bàltiques, ningú ens deixaria ser independents". El Xavier, sense saber-ho acaba d'entrar en la geoestratègia i aconsegueix espantar la Raquel: "Ara que estem molt ben considerats, que els espanyols coneixen millor Catalunya, no podem aspirar a la independència". Un cop més, l'Elisenda arrufa el nas. Han mamat tots l'escola del consens, els seus pares han votat la constitució i l'estatut i els seus fills —el Xavier, l'Elisenda i la Raquel— ja no participen en cap activitat que tingui relació amb uns afers que els queden lluny: els polítics, que són tots iguals. I la política que és tan avorrida.

Hi ha restes d'argumentacions i d'ideologies. En Xavier parla d'una Europa de

les regions "on les nacionalitats hi puguin ser reconegudes i hi tinguin un paper". La Raquel s'estranya que tanta gent encara no sàpiga parlar català, però parlar en català no és —per a ells— una declaració de principis sinó un fet tan normal com parlar, amb segons qui, en castellà.

Tots són d'esquerra. O se'n diuen. El Xavier va més fort: "A mi m'encanta el comunisme". Un comunisme bondadós que no expropiï pagesos. Una etiqueta cridanera a hores d'ara. Prefereixen, quan s'ho poden permetre, pensar en problemes de marginació, de drogues, de misèria enclastada a les voreres de la Barcelona olímpica. Defugen —rebutgen— la violència. Així, a seques. I la Raquel s'estranya —és incapaç d'entendre— perquè al País Basc hi ha gent que s'indigna quan, "en una acció policial", aquests es passen per la pedra uns quants etarres. Deuen ser la nova esquerra que pronosticava Ribó. Cap d'ells no descartaria votar Iniciativa. Ni tampoc votar sí en un hipotètic referèndum per la independència de Catalunya.

¿L'Onze de setembre? Tal com diu l'Elisenda, "una sardinada a casa la meva tieta". O, tal com ho deia Bismark, cada país té allò que es mereix.

O.M.